

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibvs Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

2. Quædam quæstiones diluuntur de singulis beneficiarijs: ac primum de
Adiutore Parochi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

Constantis vero est omnium Pontificii iuris interpretum opinio esse beneficium, ita ut in prima regula in sexto continetur: sic enim ibi est: *Beneficium ecclesiasticum non potest iure, sine institutione Canonica obtineri. Vnde intrusus in Summum Pontificatum, est per Concilium repellendus c. Si duo. c. Si quis pecunia, dist. 79.* beneficium vocat Angelus Summum Pontificatum in verbo. *beneficium. l. n. 1.* Ioan. Selua tract. de beneficiis l. par. q. 2. n. 14. Secundum beneficium habet quibus Cardinalis, c. vlt. de cleri. non resid. Tercium, Patriarcha, siue Primas, Ioan. Selua loco citato, n. 17. Quartum, Archiepiscopus, siue Metropolitanus teste eodem Selua: Quintum, Episcopus: hunc autem habere beneficium, colligitur ex cap. Felicit. §. Quod si quis, de poenit. in sexto, ubi dicitur, *beneficiatum, seu beneficiatos quousque beneficio, etiamsi Pontificalem adeptus, vel adepti fuerint dignitatem, &c.* Cardinales item, Patriarchas, Primates, & Archiepiscopos beneficium habere, locus aliquis in iure Canonico, quod sciam, non clare exprimit. Ceterum eos officium, & dignitatem, curam item animarum, iurisdictionem in Clericos, rerumque ecclesiasticarum administrationem habere passim legitur: ac proinde dubitari non potest, quin beneficium ecclesiasticum habeant. Est enim penes ipsos ius percipiendi annuos proventus ex bonis Ecclesie tanquam laboris, & operæ mercedem, & stipendium. Et ideo in prima regula iuris in sexto, hoc est, in ca. beneficium, continentur: hæc namque dignitates, & officia non nisi canonica institutione obtineri queunt. Sextum beneficium Abbas secularis, seu Prior dicitur habere. De Abbate seculari in ca. extraneis, §. Glossa ibi, in verbo. *Abbas, de renunciat.* Porro in quibusdam Ecclesiis, is qui est toti Collegio Canonicorum Præpositus, vocatur Abbas instat eorum, qui iuxta regulam B. Benedicti, Monastici conventus Præfecti, Abbates vocantur. In aliis ecclesiis collegio Canonicorum, aut clericorum Præpositus dicitur Prior, more eorum, qui iuxta regulam B. Augustini, cum monachorum conventu, siue Conuobio præfint, Priores, aut Præpositi appellantur. Septimum beneficium dicitur is habere, qui in ecclesia dignitatem obtinet. cap. de mul. de prob. §. Abbas ibidem. Octauum is qui habet personatum, & in cap. cum accessissent, de constitut. Item nonum, qui habet officium; nam dignitas, personatus, & officium, beneficia in Canonico iure dicuntur, ut colligitur ex ca. de multa. De præbend. §. cap. cum accessissent, de constitut. §. cap. 1. De consuetudine in 6. §. Extraneis, excommunicabilis. De præben. inter Extraneos Ioannis 20. Porro dignitatem, personatum, vel officium habent Decanus, Præpositus, Prior, Archidiaconus, Archipresbyter, Primicerius, Thesaurarius, Sacrista, siue Custos, Præcentor, siue Cantor, Succentor, Magister scholæ, siue Scholarchus, seu Scholasticus, & Capellanus Magnus, siue Maximus, de quorum singulis dicemus inferius. Decimum beneficium est parochiale: parochus enim habet curam animarum, hoc est, ius & potestatem sacramenta conferendi in populo certis limitibus distincto, & ipsi commisso. Parochialem autem Ecclesiam ius Canonice aperte beneficium appellat. c. extraneis, §. c. De multa, de præben. c. cum in concilio, §. Inferiora. De elect. Affine beneficio Parochiale est beneficium curam habens, quod clericum habet, sicut Parochiale populum sibi subiectum. Undecimum beneficium dicitur habere Vicarius perpetuus. Duodecimum habet Canonicus. Tercium decimum beneficium Porrio vocatur, quæ solet esse duplex, integra, vel dimidia. Beneficiarii integras portiones obtinentes, habent dimidiam partem annui proventus, qui singulis Canonicis obuenit; dimidias vero portiones habent, quibus quarta pars annui proventus Canonice dari soliti debetur, ac datur. exemplum sit: est annuus proventus Canonico obueniens, mille aureorum: ij quibus debentur quingenti aurei, dicuntur Beneficiarii habentes integras portiones: ij, quibus dantur ducenti & quinquaginta aurei, appellantur beneficiarii habentes dimidias portiones, & Hispanice vocantur Racioneros, y Medioracioneros; & ipsa portio integra, eadem

lingua dicitur Racionentera; & dimidia portio, Medioracionentera. Decimum quartum beneficium simplex, præstimonium, vel præstimonialis portio vocatur: de quo beneficium fit mentio in c. vlt. de concess. præben. in 6. Decimum quintum dicitur Capellania, siue cappella, de quo in ca. 1. De cappellis monacho. & alii qui differentiam constituent inter cappellam, & cappellaniam: nam cappellam vocant, quæ est per se oratorium, siue ædes sacra ab alia separata, & diuita: cappellaniam vero, quando est altare in aliqua æde sacra ab aliis quidem altaribus seiunctum, sed non ab ipsa æde sacra. Vnde quando cappella est per se distincta, licet æ Apostolica, siue Pontificæ diriguntur sic: *Restor cappella N.* Quando est altare in aliqua æde sacra ab aliis altaribus separatim, tunc licet æ Pontificæ diriguntur hunc in modum: *N. perpetuo cappellano in sacra æde N.* Decimum quintum beneficium est altare in sacra æde auctoritate Episcopi fundatum, & donatum dote, c. Que situm. l. q. 1. c. recedentes, de statu Monacho, Glof. in Clem. 2. De decimis. In Germania, & Polonia sunt altaria quædam, ab æde sacra seiuncta, in Francia vero, & Hispania sunt quædam altaria solum modo in æde sacra fundata, & dotata.

C A P. II.

Quadam quæstiones diluuntur de singulis beneficiariis; ac primum de Adiutore Parochi.

Primo quaeritur, An Aditor Parochi, vel alterius beneficiarii dicatur beneficium habere? Sciendum est in primis, dari alicui adiutorium in administratione, & cura rerum temporalium, de quo in capitulo. *Grandi, de supplen. neglig. Pralato. in 6.* Regibus enim, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, & aliis iurisdictionem ordinariam civilem habentibus, adiutor dari iure potest, si nesciant, aut nequeant, aut etiam negligant populos sibi subiectos tueri, ius quoque reddere, communem pacem & salutem seruare, contra hostes Reipublicam custodire, & defendere: & hic adiutor beneficium ecclesiasticum non habet. Alter datur adiutor in curam, & administrationem rerum spiritualium: & hic rursus est duplex, ut constat ex Cardinali Alex. in c. pastoris, 7. q. 1. n. 2. alter vocatur adiutor cum futura successione, id est, cum facultate, & iure succedendi in beneficio post obitum eius, cui est adiutor datus.

De primo adiutore fit sermo in ca. de rectoribus, §. cap. ex parte. §. c. Consultatione, de clerico agrotante, adiutori vero secundo datur facultas & ius, ut in beneficio succedat decedente beneficiario, cuius est adiutor.

Deinde sciendum est, huiusmodi adiutores, cum iure, & potestate succedendi non esse ex iure communi, sed vsu, more, & stylo curiæ Romanæ introductos: qui dari non solent, quibuslibet beneficiariis, sed Episcopis, & aliis superioribus Ecclesiarum Præfibus; item & Parochis, & Abbatibus, aliisque, qui iurisdictionem, & curam animarum habent. Aliquando vero dantur etiam aliis solummodo dignitatem, personatum, officium, vel administrationem habentibus: immo etiam aliquando dantur Canonicis, vel ætate & senio confectis, vel certe de Ecclesia benemeritis.

Secundo quaeritur, Quis adiutorem dare beneficiariis possit? Respondeo, per Episcopum posse dari adiutorem ad tempus Parochio. *Abbas in c. de rectoribus, de cleric. agrot. ceterum adiutor eum iure succedendi dari nequit, nisi à Romano Pontifice: nam ut habetur in cap. Nulla, de concess. Præben. ex concilio Lateranen. [nulla ecclesiastica beneficia, seu ministeria tribuuntur alicui, aut promittuntur, antequam vacent.] Idem etiam habetur l. cap. Relatum, §. c. ex tenore, de concess. præben. in quib. capitibus dicitur, promissiones factas de Ecclesiis nondum vacantibus, sed vacaturis, irritas esse, & inanes.*

Porro Episcopis adiutores etiam ad tempus non dantur, nisi à Romano Pontifice, c. Pastoralis, de cleric. agrot. in sexto. In duabus tamen causis, nempe, aut quando Episco-

pus atate, vel alia infirmitate corporis perpetua ita confectus est, vel suum officium, & munus obire non possit tunc ipse collegii, vel maioris partis consilio, & assensu ex auctoritate Apostolica vnum, vel duos adiutores sibi potest assignare: aut quando Episcopus ita factus est amens, ut quid velit, aut nolit, experimento cognosci, vel sciri non possit, tunc Canonicoorum collegium, aut dux ipsius partes, eiusdem Romani Pontificis auctoritate, possunt unum, vel duos adiutores ei dare; at vero adiutor hoc aut illo modo datus, Episcopo ius succedendi non habet, nisi fiat speciali Romani Pontificis auctoritate, *Glossa in cap. laceris, in verbo vancuturis, de preben. in sexto*: clericis vero parochialium Ecclesiarum, vel curam animarum habentibus, adiutorem tantum ad tempus dare potest, si iusta subfuit causa, ad quem illius beneficii conferendi potestas, & cessio, aut renunciationis admittenda facultas pertinet, hoc est, Episcopus, vel alius superior, ut colligitur e. de Recloribus. Et c. consultatio. De clericis agrot. Præterea adiutores, cum iure, & potestate succedendi, tollendo esse, Synodus Tridentina decrevit *sess. vlt. c. 7. De reform. n. successio in beneficiis ecclesiasticis communi iure temper damnatur, ut constat ex c. si Petrus. c. Episc. l. c. 2. c. plerique, c. Apost. 8. q. 1. Deinde datur occasio optandæ, vel etiam captandæ, ac procurandæ mortis eius beneficiarii, cui datur adiutor: quam occasione mortis, utrumque ius Civile, & Canonici, destitatur. Nihilominus tamen Romanus Pontifex dare potest & solet huiusmodi adiutores. Et ex c. Petrus. 7. q. 1. colligitur videtur Zachariam Romanum Pontificem Bonifacio Archiepiscopo Meganino iam senio, & corporis imbecillitate confectio, adiutorē dedisse, qui post eius obitū succederet. Sic enim scribit: De eo autem, quem tibi successorem constituere dixisti, ut te vivente tuo loco eligatur Episcopus, hoc nulla ratione concedi patimur, quia contra omnem Ecclesiasticam regulam, vel iurata Patrum esse monstratur: sed volumus, ut ministris tibi, & sit in Evangelio Christi adiutor. Nimirum reprehensibile esset manifestum, ut te vivente alii tibi substituantur. Sed hoc commoneamus, ut orare non cesses, ut tibi Deus illi successorem concedat. Hæc Pontifex. Et apud Eusebium lib. 6. c. 9 legitur, Narcisso Hierosolymorum Episcopo Alexandri datum fuisse adiutorem, quod is senio fractus Pontificis munia obire non posset, Sic Valerius Hipponensis Episcopus Augustinum sibi adiutorem substituit, teste eodem Aug. epist. 120. Nec defuit iusta causa, quibus Romanus Pontifex id faciat. Nimirum huiusmodi adiutor datur, ut maior habeat auctoritatem in Ecclesiæ gubernatione, cum sit in ea successurus. Deinde, ut sollicitius, diligentius, & ferventius suo officio fungatur. Accedit quod cum habeat adiutor ius succedendi, magis amat, suspicitur, colitur, & plures habetur à populo sibi commisso, ac pinde ei citius, facilius, & propius obediunt, & parent iis, quibus præest, & ipsi maiorem curam & sollicitudinem habet erga eos quos regit, & eos magis agnoscit tanquam suos.*

Tertio quaeritur, Quos, & quibus ex causis soleat adiutor dari, siue ad tempus, siue cum facultate, & iure succedendi: Respondet, multis de causis dari soleat beneficiariis, Ecclesiariis, & animarum curam habentibus: In primis, ob senium vel ætatem provecctâ Pastoris. c. Petrus. 7. q. 1. Et c. Pastoralis de cler. agrot. in 6. vbi id docent Archid. Domin. Anchor. Et alii. Secundo, ob infirmitatem vitium corporis, cum scilicet Pastor est morbo fractus. c. 1. q. 1. ca. Pastoralis de cler. agrot. in 6. Tertio, ob amenciam, vel aliam ægritudinem animi, qua est mente captus. Tu nos de cleric. agrot. Et c. Pastoralis, citato. Quarto, ob defectum idoneæ literaturæ in eo requisitæ. Conc. Trid. sess. 21. c. 6. de reform. Quinto, ob negligentiam, cum Pastor præstat quidem suum munus & officium, sed negligenter, ut habetur in c. Quia frater. 7. q. 1. Et in Synodo Trid. eadem sess. & cap. superius allegato. Sexto, si speciei Episcopus sit de dispensatione bonorum Ecclesiæ. Abbas in ca. Venerabilis, de officio in deleg. Et in c. Licet Heli, de Simo.

Quarto quaeritur, An adiutor sit beneficiarius, siue Præbatus? Respondet Glossa in c. de Reclor. de Cleric. agrot. in verbo, curam animarum. Adiutorem etiam ad tempus datum,

Azor. Instr. Moral. Pars 2.

esse Beneficiarium, siue Prælatum: idq; colligitur ex c. De Reclor. de Cler. agrot. vbi habetur: agrotanti beneficiario dandum esse adiutorem, qui curam habeat animarum, & qui officium exequatur. Et clerico agrotante quædum vixerit, iuxta facultates Ecclesiæ, necessaria vitæ subsidia esse præbenda. Ergo adiutor habet liberam reddituum administrationem. Sed Abbati potius assentior, neganti in eo c. De Reclor. n. 6. adiutorem esse beneficiarium, siue Prælatum: nec enim beneficii titulum, & ius habet, sed solam functionem, & ministerium. Deinde adiutoris obitu beneficium suo possessore non vacat. Nec item liberam habet adiutor omnium reddituum administrationem. Adde etiam, quod diversa sunt vocabula, adiutor, & beneficiarius, & vbi diversa sunt nomina, diversa quoque ministeria sunt. Nam in l. Si idem codicil. C. de codicill. dicitur, testamentum, & codicillum non esse idem: alioqui enim non essent diversa vocabula. Argumentum vero Glossæ nullus est momenti: nam ut recte dixit Abbas, adiutor dicitur habere curam animarum, non quidem iure, potestate, & habitu, sed functione, & actu, ita ut penes beneficiarium sit cura animarum iure, & habitu, penes adiutorem vero functio, & ministerium solū. Et ad id quod habetur in c. Thanas, remouendum esse beneficiarium ab administrationis officio, & subministranda ei necessaria alimenta, donec vixerit: Respondet, cum Abbate, cum ab officio submouendum, non quidem iure, & habitu, sed functione & actu. Roget quispiam, an saltem adiutor cum iure, & auctoritate succedendi beneficiū habeat? Respondet, minime, quamvis de hoc nihil Glossa, & Abbas meminerint: meo tamen iudicio, beneficium non habet, quia solum ius habet ad beneficium, non autem in beneficio: esse autem hæc diversa, non est dubitandum, Deinde eius obitu beneficium non vacat, sed morte eius, cuius est adiutor.

Quinto quaeritur, Qualis debeat esse adiutor? Respondet, cum Abbate in c. consultationibus, de cler. agrot. distinguendum esse: nam si ad temporalium administrationem detur, debet esse prudens, & in ea re expertus, & exercitatus: Si vero ad curam animarum detur, oportet eum esse idonea literaturæ præditum, qua possit suo iure officio fungi, & ea vitæ, & morum honestate præstare, quæ animarum cura deposcit.

Sexto quaeritur, Quoto ætatis anno adiutor dari iure queat? Respondet, cum Abbate in c. consultationibus, de clericis agrot. n. l. tantam ætatem requiri, quantum postulat beneficium administratio. Quare si Parochus fuerit datus adiutor, ad gerendam curam animarum, necesse est, ut vigesimum quintum ætatis annum attigerit: Si vero detur Episcopo, aut is datur ad spiritualium administrationem, & tunc trigessimus debet annum excedere, quia hæc ætate in Episcopo ius ipsum requirit. c. Cum in cunctis, de elect. Aut datur ad gubernationem temporalium, & sufficit, si viginti quinque annos natus sit: hæc enim ætas ad administrationem temporalium in iure perfecta censetur in tutore, curatore, & procuratore, l. vlt. ff. de legitimis tutoribus, Et in c. Qui generaliter de procuratoribus in 6. Et adiutori aliis beneficiis dato, sufficit si eos ætatis annos excesserit, vel attigerit, quos postulat beneficium, vel officium, ad cuius administrationem datur.

Septimo quaeritur, An laicus possit adiutor dari beneficiario? Respondet, certi iuris esse, dari non posse ad spiritualium administrationem; quoniam spiritualium gubernatio in laicū iure non cadit. Sed quaestio est, an dari queat ad temporalium administrationem? Ad hanc ergo quaestionem, cum Abbate in c. consultationibus, de clericis agrot. n. 2. Respondet, iure dari non posse, quia laicus generalis administrator Ecclesiæ esse nequit, c. Inducatum, dist. 89. Nihilominus tamen Romanus Pontifex laicū ad spiritualia quædam potest adiutorē destinare, siquidem potest laico ius, & potestatem excommunicandi concedere, ut ait Glossa in c. Bene quidē, dist. 96. Potest quoque laico spirituales causas committere, Glossa c. Discernimus, De iudicis, Et c. Memnam 11. q. 4. c. Adrianus, Et in c. In Synodo, dist. 63. Hæc ex Abbate loco citato.

Octavo quaeritur, An religiosus possit esse beneficiarii adiutor? Respondeo, cum Abbate, in eodem cap. de consultationibus. nu. 4. eum posse dari Episcopo & beneficiario curam animarum habenti: nam ob utilitatem publicam, & salutem animarum Monachus iure communi potest Ecclesiae praefici, eo quod necessitas Ecclesiae privatae utilitati praefertur, c. Vos, & c. Qui vere. 16. qu. 1. ergo sicut Monachus potest in Ecclesiae praefectum eligi, sic etiam potest esse Episcopi, vel Parochi, vel alterius cuiuslibet curam habentis adiutor, id necessitate exigente. Dices, Monachi voluntas est in Abbatis potestate. Respondeo, inde solum concludi, necessarium esse Abbatis consensum, & ad eum alteri detur adiutor, sicut etiam Abbatis assensu idem potest esse testamenti executor, cap. Religiosus, de Testam. in sexto.

Nono quaeritur, Ex quibus bonis adiutor datus Beneficiario agrotanti, vivere & sustentari queat? Respondeo, ex ipsius Ecclesiae facultatibus, ex quibus detrahenda est portio, qua commode sustentetur adiutor, cap. de Rectoribus, de clerico agrotan. Verum illud est in controuersia, quando redditus Ecclesiae adiutori, & agrotanti beneficiario non sufficiant, utri potius alimenta debeantur, beneficiario, an adiutori? Gloss. in c. De Rectoribus. paulo ante citato, censet potius esse, adiutori alimenta praebenda, quam beneficiario infirmo. At Cardinalis, teste Abbate in c. Rectoribus. praedicto, n. 5. potius esse vult agrotanti beneficiario tubuendum ex Ecclesiae redditibus; Adiutorem vero, vel Episcopus, vel populus sustentare debet, quod ille colligit ex c. De Rectoribus. citato, ubi statuitur: vt commoda portio adiutori detur ex Ecclesiae redditibus, & infirmo beneficiario ceteri proventus liberi relinquuntur: ergo potior est beneficiarii causa quam adiutoris. Sed contra Cardinalem, & eius argumentum facit, quod habetur in c. Tu nos, de clerico agrotan. necessaria tantummodo alimenta beneficiario infirmo debentur: ergo reliqui proventus beneficii, adiutori liberi referuntur. Abbas cui ego magis assentior, censet, ex aequo, & bono beneficiarium infirmum esse adiutori praefendum; & populum auctoritate Episcopi cogendum adiutori necessaria praebere, quando eumque aliunde sustentare non potest. Nam cum beneficii tenuis redditus, & exiguus habet, clericus iure compellitur industria, vel labore suo, vel aliunde victum quaerere, c. clericus victum. dist. 92. & c. 1. De celebr. Miss. ergo quando presbyter ex Ecclesiae proventibus aliunde vivere nequit, populus iure potest compelli ad subsidia vitae necessaria ei ministranda.

Decimo quaeritur, Vtinam adiutori, an beneficiario conueniat libera reddituum administratio? Ratio quaestio est, quoniam in c. De Rectoribus. videtur constitui, eam ad beneficiarium pertinere; at in cap. Tu nos, supra etiam citato, insinuari videtur, eam penes adiutorem esse debere. Respondeo, cum Abbate in c. de rectoribus, de clerico agro. n. 5. distinguendo. Aut beneficiarii morbus talis est, vt ipse nec temporalia, nec spiritualia administrare queat, & tunc ad adiutorem pertinet generalis administratio, qui portione commoda beneficiario data, & sibi etiam seruata alia congruenti portione, reliquos beneficii fructus in pios usus impendit, & ita intelligitur, quod dicitur in c. Tu nos. Aut morbus talis est, vt solum impediatur spiritualium administrationem: & tunc ad beneficiarium pertinet generalis reddituum administratio, qui sibi necessaria reddituum portione retenta, iustam ac debitam dabit adiutori, & de hoc intelligitur, quod habetur in cap. De rectoribus, allegato.

CAP. III.

An Hospitalis domus nomine beneficii intelligatur.

Primo quaeritur, Quid iura nomine hospitalis domus accipiant? Sciendum est, olim Christianos ingentis pietatis studio fuisse in omnes egenos, pupillos, debiles, senes, peregrinos, mendicos: vnde passim Ecclesiae hospi-

tales domos habebant, in quibus excepti huiusmodi egeni, & inopes sustentabantur: quae domus appellabantur a Graecis Nosocomia, Orphanotrophia, Brephotrophia, Prochotrophia, Gerontocomia, Xenodochia: quorum locorum mentio habetur apud Iustinianum in l. Iancimus. 2. De sacrosan. Ecclesiis, c. 13. q. 8. c. In qualibet, §. Sancimus, c. 1. Illud, c. de sacrosan. Eccle. Eorum etiam meminit Theodor. lib. 5. Ecclesiastica historia c. 18. S. 2. Zozomeus, lib. 6. Ecclesiast. hist. c. 29. Quae quidem vocabula Latine interpretata significant domos gratia pietatis extractas, in quibus alabantur valetudinarii pauperes, pupilli, mendici & egeni, infantes parentibus destituti, senes, peregrini, & aduenae in iugentes. In iure igitur Canonico appellatione domus hospitalis, intelligitur locus misericordiae & pietatis causa edificatus, ad excipiendos, curandos, & etiam alendos infirmos, & egenos.

Secundo quaeritur, An hospitalis domus in iure Canonico locus Religiosus censetur? Sciendum est, in iure Canonico extare Titulum de Religiosis domibus: potius Religiosa domus est locus ad pios usus, hoc est, ad hospitalitatem Episcopi auctoritate extructus, vel etiam dotatus, vel deputatus, c. Ad hac, de Religiosis domibus: c. Abbas, ac ceteri ibidem: vt enim altare sacrum non est, nisi Episcopi auctoritate fundatum, nec vestes, nec vasa, nec ades facta, & Religiosae censetur, nisi Episcopi auctoritate, & nutu consecrata, aedificata, dotata, & fuerint; sic etiam nulla domus, nulla aedicula, oratorium, vel alius quilibet locus religiosus, haberi iure potest, nisi auctoritate Episcopi fundatus, consecratus, aut deputatus, aut dotatus ad pios usus; Abbas, & alii in c. ad hac, de relig. domib. Differt autem religiosa, & facta domus, ab ea quae facta non est, quod illa iuris habet privilegia, nempe, vt in ea res divina fieri & offerri possit, nec in usus profanos conuertitur: haec autem minime, vt pote nulla Episcopi auctoritate fundata, aut dotata, ac proinde domus facta non est, vade & absque Episcopi auctoritate in ea sacrificia fieri nequeunt, eiusque redditus, & bona potest laicus administrare: & quamuis sit ad pios usus destinata, potest in profanos conuertitur, scilicet eo viuentis, qui domum hospitalem fundauit, vt Abbas annotauit in c. ad hac, num. 4. de relig. domibus, ex Ausubentis, de ecclesiastic. ritul. §. si quis adificationem. Hinc est, vt tametsi iure civili, eo ipso quod alicuius mortui hominis cadauer in certo loco sepultum est, reddat illum religiosum, & sacrum; iure tamen Canonico non item, nisi auctoritate Episcopi locus ille ad pios usus destinetur, & consecratur, ex c. Ad hac, de relig. domibus, Abbas ibidem num. 3.

Quaerens, An quando constat quidem domum hospitalem aedificatam esse; sed nihil apparet de Episcopi auctoritate, is locus habeatur, vt religiosus, & sacer? Respondeo, cum Pedrico, & Lapo, quos citat Syluest. in verbo, hospitalale q. 11. vers. 5. cum res est dubia, habendum esse locum tanquam religiosum & sacrum, praefertim cum hospitalis domus nomine alicuius sancti nominatur; vt domus hospitalis S. Pauli, vel S. Petri. Sic etiam Archid. c. Nemo, de conue. dist. 1.

Tertio quaeritur, An cura & administratio hospitalium domorum ad Episcopum iure pertineat? Respondeo, cum Abbate in c. de Xenodoch. de relig. domib. distinguendum esse: Si hospitalis domus religiosa & facta non sit, eius cura & administratio ad Episcopum iure non pertinet, sed patronum, quamuis alioqui laicum, c. Inter dilectos, de donat. vt docet ibid. Innocentius, nisi patronus decesserit vel non apparuerit, tunc enim ad Episcopum atinet, vt quod quisque ante obitum ad pios usus destinauit, compleatur, vt pia defuncti voluntas ad effectum deducatur. Abbas in c. de Xenodoch. num. 3. de Relig. domib. Nam eo ipso, quod locus est causa misericordiae, & pietatis institutus, ad Episcopi curam spectat. Si vero hospitalis domus, religiosa, & facta est locus; Episcopi curae, & gubernationi communi iure committitur: non quidem, vt ipse arbitrari suo annuos redditus admini-